

Aan de leden van de gemeenteraad Borger-Odoorn

Ons kenmerk
38414-2024:842658
Behandeld door
H. de Raaff
Doorkiesnummer
14 0591
Bijlage

Datum

16 mei 2024

Onderwerp

Grondstoffenmonitor 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

Om weer een stap te kunnen zetten richting de VANG¹-doelstelling van 30 kg restafval per inwoner, zijn er in 2023 een aantal maatregelen genomen. Ten eerste is de inzamelfrequentie van het restafval aangepast naar 1x per 6 weken. Ten tweede zijn er op verschillende locaties, verspreid door de gemeente, zogenaamde ondergrondse overloopcontainers geplaatst. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de Grondstoffenvisie 2021-2025. Door wethouder Hartsuiker is toegezegd om na een jaar een terugkoppeling te geven over de effecten van de wijzigingen. Middels deze brief geven wij invulling aan deze toezegging.

Daarnaast wordt ieder jaar een Grondstoffenmonitor samengesteld in Drenthe vanuit het samenwerkingsverband Markerein. Dit om de afzonderlijke afvalbeheerprestaties te kunnen monitoren en kwantificeren. De monitor voor

¹ VANG staat voor Van Afval Naar Grondstof.

2023 voor Drenthe als geheel en specifiek voor de gemeente Borger-Odoorn hebben wij voor u bijgevoegd. Verderop vindt u een toelichting.

Evaluatie wijzigingen afvalinzameling

Hierna blikken wij kort op hoofdlijnen terug op de procesmatige aanpak en de resultaten van de hiervoor genoemde wijzigingen in de afvalinzameling.

Om onze inwoners mee te nemen in de grote veranderingen hebben wij in september 2022 een viertal inloopavonden gehouden, waarbij wij in goed overleg met onze inwoners hebben gesproken over het hoe, het waarom en waar. Tijdens deze avonden is er veel informatie verstrekt en uitleg gegeven. Wethouder Hartsuiker was, namens het college, ook aanwezig om uitleg te geven.

De eerste maand kenmerkte zich door het nog moeten wennen van alle betrokken aan het nieuwe systeem. Vergaten de inwoners soms het pasje bij de container en werd het afval er naast gezet, in andere gevallen was het aanbod zo groot dat de container vol was voordat de inzamelaar was geweest om de ondergrondse container te ledigen. Dit heeft wat gewenning gevraagd van iedereen. Na deze eerste opstart is de rest van jaar 2023 eigenlijk probleemloos verlopen.

Nauwelijks storingen geconstateerd, af en toe een verstopping als iemand bijvoorbeeld een stuk laminaat toch in de container probeerde te stoppen, maar uiteindelijk niets noemenswaardigs.

De vraag die natuurlijk opkomt: heeft het allemaal effect gehad? Als we naar de cijfers kijken dan zien we dat in vergelijking met 2022, er aan huis ongeveer 400 ton minder restafval is opgehaald. Daar staat tegenover dat er 65 ton is opgehaald met de ondergrondse containers voor restafval. Wat aangeeft dat de noodzaak voor gebruik van deze containers nog niet erg hoog is bij onze inwoners. De afname van het restafval is voor een groot gedeelte toe te schrijven aan de toename in het GFT-afval: namelijk 375 ton. Daarmee verdwijnt het aandeel GFT steeds meer uit het restafval.

Als gevolg van de wijziging van de frequentie naar 1x per 6 weken was het te verwachten dat er een toename zou zijn in het aanbiedpercentage van de

restcontainer. Was het aanbiederpercentage in 2022 ongeveer 50%, na de invoering van de wijzigingen van de afvalinzameling was deze slechts toegenomen naar ongeveer 64%. Een marginale toename. Dit geeft wel aan dat daar nog ruimte zit.

Naar ons oordeel kunnen we concluderen dat de ingevoerde wijzigingen succesvol zijn geweest als we kijken naar de bijdrage aan onze VANG-doelstelling.

Grondstoffenmonitor 2023

Voor het 3^e jaar op rij is de gemeente Borger-Odoorn de best presterende gemeente op afvalgebied in Drenthe als we kijken naar het aantal kilo's opgehaald restafval per huishouden. Dat wil zeggen dat wij de lijn die wij de afgelopen jaren hebben ingezet in 2023 weten door te zetten. Als enige gemeente in Drenthe zitten wij onder de 100 kg restafval per inwoner. Wij zitten nu op 82 kg per inwoner (fijn plus grof). Dit getal had lager kunnen uitvallen als wij geen onverwacht hoge afkeur hadden kregen op het PMD. De hoeveelheid afgekeurd PMD wordt meegeteld als restafval, aangezien dit ook als zodanig wordt verwerkt. Zonder deze afkeur waren we op ongeveer 76 kg per inwoner uitgekomen. Desalniettemin een mooi getal. Daarnaast is ons scheidingspercentage toegenomen naar 83%. Dus ook daar liggen we op koers.

Dit geeft maar weer eens aan dat dat de keus voor het hebben van Diftar als model voor afvalbeheer een voorwaarde is om grip te krijgen op de afvalstromen en inwoners te motiveren goed afval te scheiden, om zo richting een circulaire economie te gaan. Het halen van de VANG doelstelling van 100 kg per inwoner, is zonder Diftar niet te benaderen. Laat staan om onder de 100 kg te geraken.

In Drenthe zijn er steeds meer gemeenten die besluiten over te gaan tot invoering van Diftar. In 2022 is Emmen als eerste grote gemeente overgegaan. Westerveld is in 2024 gestart en in 2025 volgt Coevorden als 2^e Area-gemeente. Daarmee zijn er straks zes gemeenten in Drenthe die dit systeem hanteren: Borger-Odoorn, Tynaarlo, De Wolden, Emmen, Coevorden en Westerveld.

De doelstelling van een circulaire economie en geen afval meer staat nog steeds overeind. Wat zouden we nog meer kunnen doen om deze zaken te bereiken? Kunnen we binnen het bestaande systeem nog enkele aanpassingen te doen die bijdragen aan het bereiken van die doelstellingen?

Wat we nog meer kunnen doen

Gezien de geringe toename in het aanbodpercentage en het beperkte gebruik van de ondergrondse restcontainers, zou een nadere toekomstige aanpassing in de inzamelfrequentie mogelijk moeten zijn. Te denken valt aan GFT: 1x per 2 weken, PMD: 1x per 4 weken en REST 1x per 8 weken. In dit scenario wordt de service op het GFT verhoogd en wordt het PMD nog iets minder vaak opgehaald om te voorkomen dat deze gebruikt wordt voor andere zaken dan PMD. Deze aanpassing kan gerealiseerd worden met het bestaande wagenpark. Bij overlappende frequenties zijn er weken dat er dubbele inzet nodig is en die voertuigen zijn nu niet voorhanden. Een zijlader die én registreert én kan wegen. Een gelijkmatige inzet van mens en materieel is vanuit operationeel oogpunt wel zo handig. Met REST komen we op basis van de huidige cijfers nu al uit. Immers, gemiddeld wordt er nu door huishoudens slechts 1x per 9 weken de restcontainer aangeboden. In de gemeente Westerveld wordt al jaren met een vergelijkbaar regime gewerkt: REST 1x per 8 weken en overloopcontainers. Daar werkt dat uitstekend.

Het is wel de vraag of het wenselijk is om kort na een wijziging van de inzameling opnieuw een verandering door te voeren. Wij zijn niet voornemens op korte termijn richting uw raad hiertoe met een voorstel te komen.

Verbetering kwaliteit grondstoffen

Een van de acties die in 2024 wordt ondernomen, is het verbeteren van de kwaliteit van de grondstoffen. Te beginnen met het PMD. Daar wordt het laatste jaar toch meer afgekeurd op de overslaglocatie in Veendam. Daarom is de uitvoering van een verbeterplan in Borger-Odoorn al gestart. Deze actie bestaat uit veelvuldige communicatie richting de inwoners, brieven naar bepaalde adressen die te zware containers hadden in 2023. De inzet van voorlopers in de routes waarbij er hangers aan de containers worden gehangen bij al dan niet schoon PMD. Ook de afvalcoach wordt ingezet om het gesprek aan te gaan. Soms is een toelichting met uitleg wenselijk. Tussentijds worden er samenstellingsmetingen gedaan om vast te stellen wat de samenstelling van het aangeboden PMD was en of er een verbetering waarneembaar is.

Vanwege het nieuwe prestatiecontract dat wij sinds januari 2024 hebben afgesloten voor de verwerking van GFT, is ook aandacht voor de kwaliteit van het GFT erg belangrijk. Ligt de vervuiling onder een bepaald percentage dan krijgen wij korting op het verwerkingstarief. Andersom, is de vervuiling hoger, dan moeten we bijbetalen. De eerste sorteeraanalyse binnen dit contract was te omschrijven als GFT van zeer goede kwaliteit.

Ook het aandeel textiel in het restafval is een punt van aandacht. Dat ligt nu nog rond de 10% volgens de laatste sorteeraanalyse. Bij 1600 ton restafval heb je het al snel over 160 ton textiel wat nu nog (onnodig) wordt verbrand. Dat betekent dat wij na de zomer gaan starten met extra communicatie richting om onze inwoners hierop attent te maken. En dat ook bijvoorbeeld textiel wat kapot, maar wel schoon en droog is, ook bij het textiel gedaan mag worden.

Het is evident dat er gestreefd wordt naar zo min mogelijk restafval vanuit circulair oogpunt. Maar ook vanuit financieel oogpunt is dit belangrijk, want in de toekomst komt er een nieuw verwerkingscontract met naar verwachting een aanzienlijke stijging van het tarief. Een aanbesteding is in voorbereiding voor Drenthe en SOZOG (= Samenwerkingsverband Oost- en Zuidoost Groningen) . Ook zal de verbrandingsbelasting toenemen en zo ook de CO₂-heffing op het verbranden van restafval. Als de komende jaren de kosten voor restafval als gevolg van bovenstaande verdubbelen, is het verstandig om het volume van het restafval met een gelijke hoeveelheid te verminderen om de totale verwerkingskosten ongeveer gelijk te kunnen houden.

Het containertje op de Grondstoffenmonitor Borger-Odoorn 2023 laat zien dat minder dan 50% van het afval in de grijze container eigenlijk restafval is². Het overige zijn grondstoffen waar we nog iets mee kunnen en die eigenlijk terug in circulatie genomen moeten worden. Dat sluit mooi aan bij onze Duurzaamheidsagenda waarin wordt beschreven dat wij onze pijlen op een circulaire economie hebben gericht.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn,

de secretaris,

mr. M.N.J. Broers

de burgemeester,

mr. J. Seton

² De cijfers van het containertje zijn een gewogen gemiddelde over de afgelopen 3 jaar.